

УДК 35-027.21:336.221.4:339.922

Розробка методики оцінювання впливу децентралізації влади на формування інвестиційного профілю територій

О.Ю. БОБРОВСЬКА, Т. А. КРУШЕЛЬНИЦЬКА, А.Ю. МУНЬКО
Дніпропетровський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління при Президенті України,
м. Дніпропетровськ, Україна, E-mail: bobelur@meta.ua

Авторське резюме

Стаття присвячена розробці основних елементів методики оцінювання впливу децентралізації влади і реформування місцевого самоврядування в Україні на формування інвестиційного профілю територій. Автори розкривають теоретичну сутність понять «децентралізація влади» і «інвестиційний профіль територій» з огляду на багатогранність поняття «децентралізація». Вона має фінансові, політичні та адміністративні аспекти, які по-різному впливають на соціальний і економічний стан територій. Тому ефективність її практичної верифікації потребує оцінювання із застосуванням системи найбільш інформативних показників її результатів. Одним із них передбачається формування якісно нового інвестиційного профілю території. У дослідженні його пропонується визначати шляхом розрахунків максимальних (для показників-стимуляторів) і мінімальних (для показників-дестимуляторів) значень показників, і на їх підставі здійснювати розрахунки інтегрального показника індексу інвестиційної привабливості.

Ключові слова: державне управління, територіальні громади, децентралізація влади, реформування місцевого самоврядування, місцеві бюджети, методика оцінки, інвестиційний профіль територій.

The method of evaluation of power decentralization impact on territories investment profiles forming

O.YU. BOBROVSKA, T. A. KRUSHEL'NYTS'KA, A.YU. MUN'KO
Dnepropetrovsk regional institute of public administration, the National
academy of public administration, office of the President of Ukraine,
Dnipropetrovsk, Ukraine, E-mail: bobelur@meta.ua

Abstract

The article is devoted to developing of the basic elements of methodology for assessing the impact of power decentralization. It is concerned to the local-self government reforming in Ukraine which impacts on investment profiles of territories formation. Authors formulate the theoretical nature of such categories as 'power decentralization' and 'investment profile of territory'. Authors argue that decentralization is a multifaceted concept. It has the financial, political and administrative aspects, so its practical effectiveness verification can be evaluated by using the system of most informative indicators. In order to form the investment profile of territory it is proposed to establish a maximum (for indexes-stimulants) and minimum (for indexes-destimulants) values. It is offered on that basis to calculate the integral index of investment attractiveness.

Keywords: public administration, local communities, decentralization of power, local-self government reforming, local budgets, methods of evaluation, investment profiles of territories.

© О.Ю. Бобровська, Т.А. Крушельницька, А.Ю. Мунько, 2015

Постановка проблеми. В умовах загострення економіко-політичної кризи в Україні, що супроводжується скороченням виробництва, втратою певної частки промислового і ресурсного потенціалу, поширенням корупції, відтоком інвестиційного капіталу тощо, постає потреба негайного вирішення низки глобальних національних проблем пов'язаних з амбівалентністю та інертністю державних владних інститутів і місцевого самоврядування. Застарілі принципи державно-управлінської діяльності, централізований організаційно-ієрархічний розподіл компетенцій і ресурсів, розгалужений адміністративно-територіальний устрій держави стали гальмівним чинником, що уповільнює розвиток країни в напрямі побудови суспільства добробуту. Саме тому теоретичне усвідомлення й практична верифікація децентралізації влади з побудовою системи державно-управлінських інститутів на принципово нових засадах з урахуванням інтересів громадян та опрацювання методичних засад оцінювання результатів її здійснення є надзвичайно важливими й зумовлюють актуальність цієї статті.

Аналіз досліджень і публікацій. Серед численних ідей і напрацювань стосовно вирішення проблем державного управління більшість точиться навколо різноманітних пропозицій реформування органів державного управління, місцевого самоврядування. Найбільш дієвим напрямом, що отримав поштовх до реалізації і сьогодні впроваджується, стало спрямування реформ на децентралізацію влади та зміну адміністративно-територіального устрою в Україні шляхом об'єднання громад та реформування місцевого самоврядування в частині перерозподілу повноважень, компетенцій і фінансового забезпечення.

Питаннями визначення ефективності проведення зазначених реформ займається багато українських вчених. Різноманітні сценарії створення самодостатніх територіальних громад розглядаються у роботах М. Деркача, Я. Жовнірчик, Ю Криворотької та інших. Опрацювання зарубіжного досвіду децентралізації публічної влади пред-

ставлені в працях О. Бориславської, І. Заверухи, А. Школик, можливості усунення проблем удосконалення міжбюджетних відносин відображені в роботах таких вчених як С.Боринець, М. Гнатюк, А. Нечай, Б. Сайдель, О. Шевченко. Питання удосконалення формування місцевих бюджетів, децентралізації фіскальних функцій є в наукових працях Н. Бойцуна, М. Деркача, І. Луніної, П. Саблука, І. Щербини. Дослідження питань оцінювання рівня інвестиційної привабливості території знайдемо у роботах І. Заблудської, С. Іщука, Т. Кулініча, О. Савлука, О. Шаповалової та інших.

У дослідженнях доволі широко висвітлюються суперечності і недоліки національних державно-владних інститутів, визначаються напрями їх реформування через децентралізацію, розглядається світовий досвід реформування публічної влади та можливості його адаптації у національних інститутах, досліджуються основні передумови створення фінансової основи самодостатніх територіальних громад. Прийнято також низку законодавчих документів, що регламентують процес реформування місцевого самоврядування і децентралізації влади, який уже триває [1; 2; 3; 4]. Втім не всі питання теоретичного усвідомлення сутності децентралізації влади в умовах загострення кризи розглянуті достатньо повно. У їх складі важливе місце займає неопрацьованість методів оцінювання впливу децентралізації влади на формування інвестиційного профілю територій.

Метою дослідження є опрацювання теоретичного усвідомлення сутності децентралізації влади в умовах загострення кризи та опрацювання методики оцінки впливу децентралізації влади на формування інвестиційного профілю територій.

Виклад основного матеріалу. Українське суспільство успадкувало від СРСР централізовану систему влади, яка концептуально ґрунтується на зосередженні влади в одній інституції. Основний зміст управління в умовах централізації зводиться до максимальної передачі пов-

новажень, компетенцій і ресурсів «нагору», до центральних органів влади і подальший їх перерозподіл у «ручному режимі». Такий механізм управління закріплює практично повну адміністративну і фінансову залежність територій і громад від центру, існування слабких і залежних громад, створює умови для вирішення питань місцевого чи регіонального рівня через корупційний чинник, призводить до загострення політично-економічної кризи, розбалансованості функціонування органів місцевого самоврядування. Багато територіальних громад на сьогодні не мають належного життєвого середовища через відсутність дієвої підтримки на рівні, необхідному для всебічного розвитку людини, її самореалізації. Не виконуються і зобов'язання щодо забезпечення захисту прав людини, здоров'я і навіть самого життя. Потреба вирішення гострих суперечностей влади генерувала ідею її децентралізації, яку вже реалізовано за тим чи іншим сценарієм у переважній більшості розвинутих держав світу. Як свідчить досвід країн, що вже пройшли шлях децентралізації, завдяки їй «...ефективність публічної влади загалом у багатьох демократичних державах було піднято на якісно новий рівень» [5, с. 9]. Це сприяло підняттю якості життя, конкурентоспроможності економік цих країн та інвестиційної привабливості.

Децентралізація влади передбачає передачу більшої частини повноважень та формування відповідних доходів бюджетів від державних органів органам місцевого самоврядування за принципом субсидіарності. Глибинна сутність децентралізації може бути розкритою через її вплив на певні суспільно-економічні явища і процеси, як-то: адміністративно-територіальний устрій держави, організаційно-ієрархічну систему органів публічної влади, розподіл функцій, повноважень та ресурсів, здебільшого фінансових.

Практична реалізація децентралізації влади передбачатиме низку етапів:

- визначення адміністративно-територіальної основи органів місцевого самоврядування та виконавчої влади;

- чітке розмежування повноважень і компетенції між органами місцевого самоврядування різних рівнів, а також між органами місцевого самоврядування та виконавчої влади. Належну увагу передбачає приділення контролю з боку державних інститутів, але цей контроль має бути «...стриманий та помірний. Основний акцент робиться на підтримці та запобіганні» як, скажімо, у Швейцарії [5, с. 203];

- здійснення кардинальних змін процесу бюджетування, приведення у відповідність фінансових витрат, зумовлених повноваженнями, і фінансових доходів, що мають формуватись на бездефіцитній основі з урахуванням альтернативних джерел наповнення місцевих бюджетів і мінімізацією міжбюджетних трансфертів. Передбачається також, що на стадії проведення реформи державою буде надана фінансова підтримка добровільного об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст. Зокрема передбачається надання об'єднаній територіальній громаді коштів у вигляді субвенцій на формування відповідної інфраструктури згідно з планом соціально-економічного розвитку такої територіальної громади [3].

Важливою складовою поетапного процесу реформування стає забезпечення підзвітності органів місцевого самоврядування перед виборцями і державою. Причому підзвітність має ґрунтуватись на відкритості інформації, доступу громади до прийняття рішень щодо витрат, оцінці ефективності діяльності місцевих органів. Цей етап є найбільш клопітним і відповідальним, адже саме на ньому закріплюються результати реформи.

У складі найважливіших очікуваних результатів процесу децентралізації влади ми розглядаємо нові можливості для підвищення інвестиційної привабливості територій. Саме це може стати запорукою активізації інвестиційної діяльності щодо збільшення промислово-економічного та соціально-культурного потенціалу територіальних громад і прискорення темпів відновлюваних процесів матеріального і нематеріального виробництва

У межах цієї статті ми зупинимось лише на обмеженій кількості показників об'єктивного характеру, які дають уявлення про розвиток економічного потенціалу територій, трансформацію міжбюджетних відносин, динаміку частки податкових надходжень у бюджеті громади тощо, і дозволять прямо чи опосередковано оцінити вплив децентралізації влади на формування інвестиційного профілю територій. Ми вводимо у науковий обіг категорію «інвестиційний профіль», який є гетерогенною сукупністю показників і якостей, притаманних даній території, що тим чи іншим чином впливають на її інвестиційну привабливість, а досягнення їх певного рівня свідчить про прискорення (або уповільнення) соціально-економічного розвитку, викликаного залученням інвестицій через зміну інвестиційного середовища з різних причин, у тому числі і через децентралізацію влади.

Для розробки методичних засад оцінювання впливу децентралізації влади на формування інвестиційного профілю територій за основу було обрано підхід, запропонований вченими І. Заблудською, О. Шаповаловою і О. Савлук [6; 7], який вони застосовували при оцінці розвитку територій. Екстраполяція цього підходу на процес оцінки впливу децентралізації дозволяє визначити інтегральний індекс інвестиційної привабливості, що характеризує зміну якісних параметрів і характеристик територій щодо формування їх інвестиційного профілю. На початковому етапі оцінки пропонується провести розрахунок показників розвитку територій за ключовими напрямками: рівнем децентралізації та економічним, соціальним, екологічним рівнями. Ці напрями формуються у змістах концепцій сталого поступального розвитку територій. Кожен з напрямів розглядається за окремими складовими. Кількість показників може бути достатньо широкою, але на першому етапі запровадження системи оцінювання стану і розвитку територій та їх інвестиційного профілю доцільно обмежитись найбільш інформативними, що зумовлюється, по-перше, необхідніс-

тю максимальної наочності; по-друге, обмеженістю інформаційних джерел, адже розрахунок показників повинен ґрунтуватись на достовірній і якісній статистичній обліковій інформації.

Так, вимірювання рівня децентралізації як поштовху до формування фінансової самостійності територіальних громад і основного чинника формування їх інвестиційного профілю пропонується здійснювати за такими показниками:

- рівень вертикального дисбалансу;
- питома вага видатків бюджету громади у валовому регіональному продукті (далі ВРП);
- частка податкових надходжень у бюджеті громади тощо.

Економічний напрям має містити такі складові:

- обсяг виробленої продукції та послуг в регіоні;
- продуктивність праці;
- рівень доходів місцевих бюджетів;
- інноваційно-інвестиційна активність фізичних і юридичних осіб;
- активність зовнішньоекономічної діяльності;
- динаміку зміни кількості малих підприємств;
- рівень розвитку місцевої інфраструктури тощо.

Аналіз основних показників соціального напрямку передбачає дослідження таких його складових, як:

- соціальний розвиток;
- демографічний стан;
- доходи населення тощо.

Перелік показників екологічного напрямку пропонуємо обмежити дослідженням стану навколишнього природного середовища відповідної території за трьома показниками, як-то:

- обсяг оборотної та послідовно (повторно) використаної води у розрахунку на одну особу;
- викиди шкідливих речовин в атмосферу у розрахунку;
- утворення відходів I-III класів небезпеки.

Під час узагальнення інформації стосовно оцінювання результатів децентралізації необхідно враховувати таке:

- по-перше, оцінювання результатів

здійснюється шляхом порівняння отри- реалізації заходів щодо децентралізації
маних значень показників до та після влади;

Таблиця 1

Система показників вимірювання рівня децентралізації

Показник	Порядок розрахунку	Нормативна тенденція
Фінансовий блок		
Вертикальний дисбаланс, %	$VD\% = \frac{\sum \text{міжбюджетних трансфертів}}{\sum \text{доходів місцевого бюджету}} \cdot 100\%$	Зменшення
Питома вага доходів бюджету громади у ВРП, %	$\frac{\sum \text{доходів місцевих бюджетів без трансфертів}}{\text{ВРП}}$	Збільшення
Питома вага видатків бюджету громади у ВРП, %	$\frac{\sum \text{видатків місцевого бюджету без трансфертів}}{\text{ВРП}} \cdot 100\%$	Збільшення
Питома вага податкових надходжень місцевого бюджету в бюджеті громади	$\frac{\sum \text{податкових надходжень місцевого бюджету}}{\sum \text{доходів місцевого бюджету без трансфертів}} \cdot 100\%$	Збільшення
Рівень фінансування освіти, %	$\frac{\sum \text{трансфертного фінансування "Освіта"}}{\sum \text{видатків за КФК "Освіта"}} \cdot 100\%$	Зменшення
Рівень фінансування медицини, %	$\frac{\sum \text{трансфертного фінансування "Охорони здоров'я"}}{\sum \text{видатків за КФК "Охорона здоров'я"}} \cdot 100\%$	Зменшення
Рівень забезпечення інших видатків, %	$\frac{\sum \text{фінансування за рахунок трансфертів}}{\sum \text{видатків}} \cdot 100\%$	Зменшення
Частка видатків розвитку в бюджеті громади, %	$\frac{\sum \text{капітальних видатків}}{\sum \text{видатків}} \cdot 100\%$	Збільшення
Питома вага доходів спеціального фонду в бюджеті	$\frac{\sum \text{доходів спеціального фонду місцевого бюджету}}{\sum \text{доходів місцевого бюджету без трансфертів}} \cdot 100\%$	Збільшення
Питома вага бюджету розвитку в доходах громади,	$\frac{\sum \text{доходів бюджету розвитку місцевого бюджету}}{\sum \text{доходів місцевого бюджету без трансфертів}} \cdot 100\%$	Збільшення
Соціальний блок		
Людський капітал, осіб	Кількість працездатного населення територіальної громади	Збільшення
Рівень безробіття, %	$\frac{\text{безробітні мешканці громади}}{\text{працездатне населення громади}} \cdot 100\%$	Зменшення

по-друге, на основі співставлення показників за різні періоди виявляється тенденція їх динаміки до «збільшення» або «зменшення» та порівнюється з «нормативною тенденцією». При цьому «нормативною тенденцією» є найбільш бажана тенденція динаміки показника, яка матиме сприятливі наслідки для розвитку процесу (у нашому випадку – процесу формування інвестиційного профілю території). Фактична тенденція порівнюється з нормативною тенденцією для кожного показника та визначаються відхилення і максимальні (для показників-стимуляторів) і мінімальні (для показників-дестимуляторів) рівні. Якщо фактична тенденція у територіальній громаді відрізняється від нормативної, це свідчить про те, що заходи, які про-

водяться, є недостатніми або здійснюються в невірному напрямку. У будь-якому випадку необхідно виявити і усунути причину негативного відхилення;

по-третє, на основі здійсненого аналізу формулюються висновки щодо напрямів поглиблення процесів децентралізації на відповідній території або на загальнодержавному рівні (якщо заходи потребують законодавчих змін).

Таким чином, на першому етапі запропонованої методики оцінки проводиться розрахунок найбільш інформативних показників, розрахованих на підставі достовірних статистичних джерел, за означеними напрямками. Рекомендований перелік показників вимірювання рівня децентралізації стосовно вимірювання узагальнено нами в табл. 1.

Таблиця 2

Показники оцінки економічного розвитку території

Показник	Од. виміру	Порядок розрахунку
Рівень дохідності місцевого бюджету	тис. грн.	$D = D_{mb} - B_{mb}$
Доходи місцевого бюджету на душу населення	грн.	$D_N = D_{mb} / N$
Кількість малих підприємств на 1 тис. наявного населення	од.	$K_{m.p.} = K_{n.zaг.} / (N / 1000)$
Роздрібний товарооборот на душу населення	грн.	$PT_N = O_{n.m.n.} / N$
Прямі іноземні інвестиції в місцеву економіку на душу населення	дол. США	$Q_{n.i.i.N} = Q_{n.i.i.} / N$
Експорт товарів та послуг у розрахунку на душу населення	дол. США	$Q_{e.N} = Q_e / N$
Імпорт товарів та послуг у розрахунку на душу населення	дол. США	$Q_{i.N} = Q_i / N$
Коефіцієнт покриття експортом імпорту	-	$K_n = Q_e / Q_i$

Складено на основі [6, 7],

де D_N – обсяг доходів місцевого бюджету на душу населення, тис. грн.,

N – чисельність місцевого населення, тис. осіб,

D_{mb} – обсяг доходів місцевого бюджету, тис. грн.,

B_{mb} – обсяг видатків місцевого бюджету, тис. грн.,

$K_{n.zaг.}$ – кількість зареєстрованих підприємств, од.,

$K_{m.p.}$ – кількість малих підприємств, од.,

PT_N – роздрібний товарооборот на душу населення, тис. грн.,

$O_{n.t.n.}$ – виручка від продажу безпосередньо населенню споживчих товарів, тис. грн.

$Q_{n.i.i.}$ – обсяг прямих іноземних інвестицій в місцеву економіку, дол. США

Q_e – обсяг експорту товарів та послуг, дол. США,

Q_i – обсяг імпорту товарів та послуг, дол. США.

На наступному етапі на основі обраних груп необхідно визначити показники, за якими проводитиметься обчислення часткових індексів. За економічним напрямком такими даними пропонується обирати показники, наведені у табл. 2. Показники визначаються за період децентралізації та порівнюються із попередніми періодами та середніми даними по регіону.

Темп зростання можна приймати на рівні стратегічно визначеної запланованої величини показників або встановлювати «межі» чи «інтервал» стратегічно визначеної запланованої величини бажаного зростання.

«Нормативною тенденцією» динаміки за цими показниками ми визначаємо як зростання. Порівняння нормативу з фактичним дозволяє визначити загальні тенденції розвитку місцевої економіки після проведення децентралізації.

Розрахунок показників соціальної сфери дає можливість визначити зміну забезпеченості території продуктивними

трудовими ресурсами, розмір природного приросту населення, динаміку рівня їх доходів та якості життя. Найважливіші з них наведені у табл. 3.

У табл. 4 наведено показники, що характеризують стан навколишнього природного середовища, відображають ситуацію розвитку екологічної складової місцевого розвитку.

Оскільки кожен з факторів, що впливають на формування інвестиційного профілю території, при розрахунках вимірюється конкретними показниками позитивного (стимулятори) чи негативного (дестимулятори) характеру для того, щоб визначитись як саме вони будуть впливати після проведення децентралізації наступним кроком оцінки є визначення максимальних (для показників-стимуляторів) і мінімальних (для показників-дестимуляторів) значень, як пропонує О. Савлук [8].

Зазначимо також, що кожен із показників, що використовується, може бути і «стимулятором» і «дестимулято-

Таблиця 3
Показники оцінки соціального розвитку території (за досліджуваний період)

Показник	Од. виміру	Порядок розрахунку	Нормативна тенденція
Рівень економічної активності населення	%	$Pea. = (Чea. / Чз.) 100 \%$	Збільшення
Рівень безробіття (МОП)	%	$Pб - (Чб / Чea) 100 \%$	Зменшення
Коефіцієнт демографічного навантаження	кількість пенсіонерів на 1000 осіб населення	$Kд.н. = Чп. / (Чзаг. / 1000)$	Зменшення
Середньомісячна заробітна плата	грн	$ЗПсер$	Збільшення
Витрати населення у розрахунку на одну особу	грн	$Vн. = Vн.заг. / Чзаг.$	Збільшення

Складено на основі [7; 8],

де $Чea$ – чисельність економічно активного населення території у віці 15 - 70 років, осіб;

$Чз$ – загальна чисельність населення у віці 15 - 70 років, осіб;

$Чзаг$ – загальна чисельність населення, осіб;

$Чп$ – чисельність пенсіонерів, осіб;

$Чб$ – чисельність безробітного населення, осіб;

$Vн.заг.$ – витрати населення, млн грн.

ром». Так, якщо динаміка показника, зростає згідно з нормативом, він є показником-стимулятором, тобто таким, що сприяє росту, якщо зменшується, то – показником-дестимулятором. Динаміка зміни цих даних у середньостроковій перспективі дозволить визначити ефективність функціонування територій за напрямами діяльності господарського сектора адміністративно-територіального утворення, напрямами розвитку підприємницької діяльності, отримати інформацію про наявність потенціалу інтеграції до міжнародних світогосподарських процесів. Саме вони створюють «межі» у припустимих розбіжностях показників, можуть слугувати поштовхом для прийняття відповідних управлінських рішень.

Показники-стимулятори:

$$K_{\text{стим.і}} = \frac{X_{ij}}{X_{j\max}}, \quad (1)$$

де $K_{\text{стим.і}}$ – коефіцієнт-стимулятор для і-ї території;

X_{ij} – показник і-ї території, що входить до j-ї групи показників;

$X_{j\max}$ – максимальне значення по країні, що входить до j-ї групи показників.

Показники-дестимулятори:

$$K_{\text{дестим.і}} = \frac{X_{j\min}}{X_{ij}}, \quad (2)$$

Показники оцінки екологічного стану території

Показник	Порядок розрахунку	Нормативна тенденція
Обсяг оборотної та послідовно (повторно) використаної води у розрахунку на одну особу, м ³	$Q_{\text{в.об.}N} = Q_{\text{в.об.}} / N$	Збільшення
Викиди шкідливих речовин в атмосферу у розрахунку на км ² , т	$Q_{\text{ш.р.}} = Q_{\text{ш.р.}} / S_{\text{заг}}$	Зменшення
Утворення відходів I-III класів небезпеки, т/км ²	<i>VI-III</i>	Зменшення

Складено на основі [7],

де $Q_{\text{в.об.}}$ – обсяг оборотної та послідовно (повторно) використаної води, м³;

$Q_{\text{ш.р.}}$ – обсяг викидів шкідливих речовин в атмосферу, кг;

$S_{\text{заг.}}$ – загальна площа, яку займає аналізована територія, м² (табл. 4).

де $K_{\text{дестим.і}}$ – коефіцієнт-дестимулятор для і-ї території;

$X_{j\min}$ – мінімальне значення по країні, що входить до j-ї групи показників.

На основі розрахованих одиничних коефіцієнтів пропонується визначити середній показник j-ї групи, і-ї території.

Груповий показник визначається за середньою арифметичною:

$$\overline{K_{\text{гр.і}}} = \frac{\sum K}{n}, \quad (3)$$

де $K_{\text{гр.і}}$ – середній показник j-ї групи, і-ї території;

$\sum K$ – сума коефіцієнтів-стимуляторів і дестимуляторів по j-й групі і-ї території;

n – кількість показників j-ї групи.

Розрахунок середніх значень індексів дозволяє створити уяву про досягнення бажаних рівнів розвитку територій за кожним із обраних напрямів та рейтинг кожної території регіону з-поміж інших. Розрахунок середніх групових індексів дасть можливість відстежити, які позиції території є слабкими і наскільки вони відрізняються від максимальних значень по регіону або по територіях України в цілому.

Найбільш відповідальним але, одночасно, і наочним етапом оцінювання впливу децентралізації влади на формування інвестиційного профілю територій

Таблиця 4

є розрахунок інтегрального індексу, що ілюструє розвиток основних сфер і напрямів діяльності територій:

$$I = \sqrt[n]{K1 * K2 * K3 * \dots * Kn} \quad (4)$$

Для остаточного визначення характеру інвестиційного профілю території, виявлення сильних і слабких сторін проваджуваної на теренах будь-якої території реформи влади розрахований інтегральний індекс інвестиційної привабливості i -ї території, рекомендуємо порівнювати з аналогічними територіями, територіями - сусідами, середніми даними по регіону.

На основі отриманих результатів визначаються рейтинги територій регіону, що дозволяє в спрощеному вигляді відслідковувати динаміку їх зміни протягом аналізованого періоду та надається характеристика інвестиційному профілю як одному з таких:

- інвестиційно приваблива територія;
- територія помірної інвестиційної привабливості;
- територія інвестиційного дефіциту.

На нашу думку, такий методичний підхід для кожного об'єднаного територіального утворення стане основою для формування власної методики оцінювання стану функціонування територіального утворення після проведення децентралізації, а також визначати найбільш вагомим властивості інвестиційного профілю цих територій.

Висновки. Виходячи з вищенаведеного, дозволяє нам зробити такі висновки:

Децентралізація влади – це передача більшої частини повноважень та формування відповідних доходів бюджетів від державних органів органам місцевого самоврядування за принципом субсидіарності.

Результати децентралізації та заходи по її досконалому проведенні повинні

будуватись на запровадженні системи оцінювання.

Оцінювання результатів рівня децентралізації влади доцільно здійснювати шляхом порівняння отриманих значень найбільш інформативних показників до та після реалізації її заходів.

Показником інвестиційного профілю території доцільно обирати гетерогенну сукупність показників і якостей, притаманних даним території, які характеризують її інвестиційну активність тим чи іншим чином впливають на її інвестиційну привабливість і прискорюючи (чи уповільнюючи) соціально-економічний розвиток та надати характеристику інвестиційному профілю території як одному з таких: інвестиційно приваблива територія; територія помірної інвестиційної привабливості; територія інвестиційного дефіциту. Запровадження пропонованої методики оцінювання дає можливість отримати уявлення про силу впливу децентралізації влади на підвищення економічного потенціалу територій. За отриманими результатами визначаються рейтинги територій регіону, це дозволяє в спрощеному вигляді відслідковувати динаміку зміни їх економічного, соціального і екологічного стану протягом аналізованого періоду.

Створення потужної інформаційної бази і здійснення оцінювання результатів для обґрунтування реформаторських рішень стосовно процесів децентралізації та її результатів дозволить підвищити якість і прискорити темпи необхідних кроків при проведенні реформ.

Наступні наукові дослідження авторів будуть проводитись за напрямками: розробки політик розвитку об'єднаних територій і механізмів їх реалізації; створення інноваційних механізмів формування фондів розвитку територій; перегляд співвідношень розподілу податкових надходжень між бюджетами різних рівнів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/>

- show/333-2014-%D1%80. – Назва з екрана.
2. Про засади державної регіональної політики: Закон України від 5.02.2015 р. № 156-VIII – Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 13.
  3. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 05.02.2015 р. № 157-VIII – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=52379. – Назва з екрана.
  4. Бюджетний Кодекс України : Закон України від 08 лип. 2010 р. № 2456-VI, прийн. ВРУ у ред. від 13 берез. 2015 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>. – Назва з екрана.
  5. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України / Бориславська О.М., Заверуха І.Б., Школик А.М. [та ін.]; Центр політико-правових реформ. – К.: Вид-во «Москаленко О.М.», 2012. – 212 с.
  6. Заблодська І.В. Оцінювання інвестиційної привабливості регіону за допомогою поліструктурного показника / І.В. Заблодська, О.М. Шаповалова // Держава та регіони. – 2009. – № 4. – С. 67 – 72.
  7. Савлук О. Оцінка інвестиційної привабливості регіонів України / О. Савлук // Вісник КНТЕУ. – 2013. – № 5. – С. 31 – 44.
  8. Іщук С.О. Оцінювання інвестиційної привабливості регіону : методичний аспект / С.О. Іщук, Т.В. Кулініч // Регіональна економіка. – 2010. – № 3. – С. 71 – 78.

REFERENCES:

1. Pro sxvalennya Konceptsiyi reformuvannya miscevoogo samovryaduvannya ta tery`torial`noyi organizaciyi vlady` v Ukraini: rozporядzhennya Kabinetu Ministriv Ukrayiny` vid 1 kvitnya 2014 r. № 333-r. (On approval of the Concept of reforming the local self-government and territorial organization of power in Ukraine: Cabinet of Ministers of Ukraine on April 1, 2014 p. № 333-p.). – Mode of access : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80>.
2. Pro zasady` derzhavnoyi regional`noyi polity`ky` : Zakon Ukrayiny` vid 5.02.2015 r. № 156-VIII (On Principles of regional policy: the Law of Ukraine 05.02.2015 p. № 156-VIII.). *Vidomosti Verxovnoyi Rady` (VVR)*, 2015, № 13.
3. Pro dobrovil`ne ob`yednannya tery`torial`ny`x gromad: Zakon Ukrayiny` vid 05.02.2015 r. № 157-VIII (On a voluntary association of communities: Law of Ukraine of 02.05.2015 p. № 157-VIII.). – Mode of access : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=52379.
4. Byudzhetni`j Kodeks Ukrayiny` : Zakon Ukrayiny` vid 08 ly`p. 2010 r. № 2456-VI, pry`jn. VRU u red. vid 13 berez. 2015 r. (Budget Code of Ukraine, Law of Ukraine on July 8. 2010 p. № 2456-VI, Accept. Parliament in the red. 13 march. 2015). – Mode of access : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
5. Decentralizaciya publichnoyi vlady` : dosvid yevropejs`ky`x krayin ta perspekty`vy` Ukrayiny` (Decentralisation of public authority: European experience and prospects of Ukraine). К.: *Vy`d-vo «Moskalenko O.M.»*, 2012. – 212 p.
6. *Zablods`ka I.V.* Ocinyuvannya investy`cijnoyi pry`vably`vosti regionu za dopomogoyu poli strukturnogo pokazny`ka (Evaluation of investment attractiveness of the region by means of field structural indicator.) // *Derzhava ta regiony`*. – 2009. – № 4. – P. 67 – 72.
7. *Savluk O.* Ocinka investy`cijnoyi pry`vably`vosti regioniv Ukrayiny` (Evaluation of investment attractiveness of regions of Ukraine.) // *Visny`k KNTEU*. – 2013. – № 5. – P. 31 – 44.
8. *Ishhuk S.O.* Ocinyuvannya investy`cijnoyi pry`vably`vosti regionu : metody`chny`j aspekt (Evaluation of investment attractiveness of the region: methodological aspect) // *Regional`na ekonomika*. – 2010. – № 3. – P. 71 – 78.

Бобровська Олена Юріївна – доктор наук з державного управління, професор Дніпропетровський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України
Адреса: 49044, м. Дніпропетровськ, вул. Гоголя, 29
E-mail: bobelur@meta.ua

Крушельницька Таїсія Анатоліївна – доктор наук з державного управління, професор Дніпропетровський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України
Адреса: 49044, м. Дніпропетровськ, вул. Гоголя, 29
E-mail: kru.taisiya@gmail.com

Мунько Анна Юрїївна – аспірант

Дніпропетровський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України

Адреса: 49044, м. Дніпропетровськ, вул. Гоголя, 29

E-mail: annaurevna@inbox.ru

Bobrovska Olena Yuriyivna – doctor of public administration, Full Prof.

Dnepropetrovsk regional institute of public administration, the National academy of public administration, office of the President of Ukraine

Address: 29, Gogol Str., Dnipropetrovsk, 49044, Ukraine

E-mail: bobelur@meta.ua

Krushel'nyts'ka Tayisiya Anatoliyivna – doctor of public administration, Full Prof.

Dnepropetrovsk regional institute of public administration, the National academy of public administration, office of the President of Ukraine

Address: 29, Gogol Str., Dnipropetrovsk, 49044, Ukraine

E-mail: kru.taisiya@gmail.com

Mun'ko Anna Yuriyivna – postgraduate

Dnepropetrovsk regional institute of public administration, the National academy of public administration, office of the President of Ukraine

Address: 29, Gogol Str., Dnipropetrovsk, 49044, Ukraine

E-mail: annaurevna@inbox.ru